

ταξίδι στα

Δυτικά Βαλκάνια

Κείμενο - φωτογραφίες: **ΙΩΑΝΝΗΣ ΞΗΡΟΣ**

Τουριστικό και πολιτιστικό ταξίδι στα Δ. Βαλκάνια μαζί με 27 συνταξιδιώτες πραγματοποιήσε από 22 μέχρι 29/8/2015 ο γράφων, μέλος του ΣΠΟΡΤ Τρικάλων, του ΕΟΣ Αχαρνών και του Συλλόγου Δρομέων Τρικάλων.

Το άρθρο αυτό ας θεωρηθεί ως φόρος τιμής προς την Αρχαία Ελλάδα, τη δύναμή της, τον πολιτισμό και την ιστορική αντοχή της. Η διαδρομή περιελάμβανε όλη τη δειναρική ακτή από τα νότια της Αλβανίας μέχρι τη ολοβενική πρωτεύουσα Λιουμπλιάνα και επιστροφή μέσω Βελιγραδίου και Σκοπίων. Μετά τα Τίρανα περάσαμε από το Δυρράχιο, το οποίο υπήρξε η αρχαία Επίδαμνος, πόλις ιδρυθείσα το 627π.Χ. από Κερκυραίους και Κορίνθιους και σήμερα είναι το μοναδικό λιμάνι της Αλβανίας. Η εικόνα της Αλβανίας αλλάζει από χρόνο σε χρόνο προς το καλύτερο, αποτέλεσμα της εισροής κεφαλαίων από τους μετανάστες και την ευρωπαϊκή βοήθεια, όπως αποδεικνύουν τα έργα υποδομής, οι μεγάλοι δρόμοι και η αρχιτεκτονική των νέων κατοικιών, οι οποίες τίποτε δεν έχουν να ζηλέψουν από τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο κάθε Αλβανός που κτίζει το σπίτι του αντιγράφει τον τύπο των κατοικιών της χώρας στην οποία εργάστηκε.

Το ταξίδι δυνεχίστηκε στο Μαυροβούνιο. Χώρα μικρή και ορεινή, ονομάστηκε έτσι επειδή οι ναυτικοί που προσήγγιζαν την ακτή έβλεπαν τα βουνά που δεσπόζουν επ' αυτής σκοτεινά και νεφοσκεπή. Οι πρώτοι ναυτικοί που ήλθαν εκεί ήταν Έλληνες. Οι τελευταίοι είχαν τη συνήθεια να ταξιδεύουν την ημέρα και να αράζουν

τη νύχτα. Στο σημείο εκείνο έκτιζαν εμπορικό σταθμό, ο οποίος συχνά μετασχηματιζότο σε αποικία της μητρόπολης. Μια τέτοια αποικία ήταν η σημερινή πόλη-θέρετρο Μπούτβα, το όνομα της οποίας προέρχεται από την ελληνική λέξη βους, βόδι. Σύμφωνα με τη μυθολογία ιδρύθηκε από το Φοίνικα βασιλιά Κάδομο, ο οποίος θυ-

σίασε εκεί ένα βόδι, το οποίο του υπέδειξε τον τόπο ίδρυσης της πόλης. Η Μπούτβα διαθέτει επιβλητικό μεσαιωνικό κάστρο και ένα πανέμορφο φιόρντ, το οποίο δεν έχει σε τίποτε να ζηλέψει από τα αντίστοιχα της Νορβηγίας, εκτός φυσικά από το μέγεθος. Η πόλη Μπαρ λίγο βορειότερα ήταν η αρχαία Αντίβαρις, πόλις αρχαία

ελληνική στο ίδιο ύψος με τη Βάριν, το σημερινό Μπάρι της Ιταλίας. Η Ιστορία του Μαυροβουνίου αναφέρει ότι η ελληνική κυριαρχία επί της παραθαλάσσιας περιοχής διήρκεσε μέχρι τη ρωμαϊκή κατάκτηση τον 1ο αιώνα π.Χ. Οι Έλληνες ουδέποτε υπήρξαν λαός κατακτητικός, ήταν πάντα έμποροι και κυρίως ήταν φορείς πολιτισμού σε όσα μέρη της Μεσογείου ίδρυσαν αποικίες, από την Ισπανία μέχρι την Κολχίδα. Στην Αδριατική οι Έλληνες ανεμείχθησαν στο διάβα των αιώνων με τους μετέπειτα αποικιστές, τους Ρωμαίους και οι απόγονοι αυτών ανεμείχθησαν με τη νέα ισχυρά φυλή που κατέκλυσε τα Βαλκάνια, τους Σλάβους κατά τον 6ο μ.Χ. αιώνα, οι οποίοι επέβαλαν και την πολύ ευκολότερη γλώσσα τους. Μια από τις σημαντικές πόλεις που ιδρύθηκαν από την ανάμειξη αυτή ήταν το Ντουμπρόβνικ, το οποίο επίσης ελληνική αποικία κάποτε ήταν. Το Ντουμπρόβνικ, σημαντικότερο θέρετρο της Κροατίας και πόλος έλξης μυριάδων επισκεπτών, κατά το Μεσαίωνα ήταν αυτόνομη πόλη, όπως όλες οι δειναρικές παραθαλάσσιες πόλεις τότε. Πλούτισε από το εμπόριο και αποτέλεσε σοβαρό ανταγωνιστή της Βενετίας, από την οποία δέχθηκε πολιτιστικές επιρροές, αλλά στην οποία δεν υποτάχθηκε ποτέ. Κατά τον 17ο αιώνα οι Τούρκοι την πλησίασαν επικίνδυνα και εν όψει παραδόσεως της πόλης σ' αυτούς οι Βενετοί επενέβησαν και έσωσαν την πόλη. Είναι ωραιότατη πόλις με μνημεία και καθεδρικούς ναούς, μονές και μεσαιωνικά μέγαρα, σήμα κατατεθέν της Αδριατικής.

Επόμενη στάση στο ωραίο Σπλιτ, κινούμενοι παράλληλα με τη μαγευτική ακτογραμμή της Δαλματίας. Το Σπλιτ ήταν δημιούργημα του Ρωμαίου Αυτοκράτορα Διοκλητιανού, ενός από τους σημαντικότερους αυτοκράτορες της Ρώμης. Ίδρυσε το Σπλιτ και τα υπολείμματα του ανακτόρου του είναι μνημείο της Ουνέσκο. Ο Διοκλητιανός έμμεσα εφάπτεται της δικής μας Ιστορίας. Αντιλαμβανόμενος ότι το τεράστιο ρωμαϊκό κράτος δεν μπορούσε πια να διοικηθεί από ένα κέντρο, χώρισε τον 3ο αιώνα την Αυτοκρατορία σε Ανατολική και Δυτική Ρωμαϊκή και ανέθεσε τη διοίκηση σε συναυτοκράτορες, θέτοντας έτσι την υπογραφή του στον ουσιαστικό θάνατο της περίφημης Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Το μεν δυτικό τμήμα τον 5ο αιώνα υπέκυψε στα χτυπήματα των Γερμανών το δε ανατολικό υιοθέτησε το 610 μ.Χ. την ελληνική γλώσσα, εξελληνίστηκε και έκτοτε ονομάζεται από τους ιστορικούς Βυζάντιο.

Η διαδρομή συνεχίστηκε στο Τρόγκιρ, το όνομα του οποίου προέρχεται από την ελληνική λέξη τράγος, πόλις επίσης αρχαία ελληνική. Οι σημερινοί κάτοικοι τιμούν την προέλευσή τους έχοντας τον τράγο ως σύμβολο της πόλης τους, πράγμα που αποδεικνύει ότι η Ιστορία, όσα χρόνια και αν περάσουν, είναι πάντα ζωντανή.

Ένα από τα δυνατότερα σημεία της εκδρομής ήταν η ημερήσια πλεύση με караβάκι και πορεία στις λίμνες Πλίτβιτσε της Κροατίας, μνημείο φυσικής κληρονομιάς της Ουνέσκο. Πανέμορφες λίμνες, μονοπάτια και καταρράκτες συνθέτουν ένα φυσικό σκηνικό απείρου κάλλους, σημείο έλξης επισκεπτών από όλη την Ευρώπη. Εκκινήσαμε από την πόλη Μπίχατς της Βοσνίας, αμιγώς μουσουλμανική και βόρεια και έχοντας ήδη διανυκτερεύσει στη νότια βοσνιακή πόλη Τρέμπιγιε, πόλη αμιγώς σερβοφωνη και ορθόδοξη εννοήσαμε καλώς τι σημαίνει διάσπαση ουσιαστική και ψυχική ενός κράτους, το οποίο 20 χρόνια τώρα παραμένει προτεκτοράτο του ΟΗΕ.

Οι Βόνιοι κατεκτήθησαν από τους Τούρκους το 1461 και προτίμησαν μαζί με τους Αλβανούς και πολλούς Θράκες και Βουλγάρους τον ισλαμισμό και τα προ-

νόμια που αυτός επί Οθωμανικής Αυτοκρατορίας παρέιχε. Αυτή η επιλογή κατέστρεψε τη θρησκευτική και την ψυχική ενότητα της Βαλκανικής και δυστυχώς είναι ακόμα ζωντανή κληρονομιά.

Το Ζάγκρεμπ και η Λιουμπλιάνα μας άφησαν τις ωραιότερες εντυπώσεις. Πόλεις κομψές με αρχιτεκτονική μπαρόκ, πλατείες και καθεδρικούς καθολικούς ναούς αληθινά κομψοτεχνήματα παραπέμπουν στην Κεντρική Ευρώπη μάλλον παρά στα Βαλκάνια. Κοντά στη σλοβενική πρωτεύουσα Λιουμπλιάνα επισκεφθήκαμε το μεγαλοπρεπές σπήλαιο Ποστόίνα, το δεύτερο σε μέγεθος σπήλαιο της Ευρώπης. Ο επισκέπτης διασχίζει με ειδικό τρενάκι ένα μεγάλο τμήμα του σπηλαίου, περίπου 3,2 χλμ. και περπατά άλλα τόσα μέχρι την έξοδο, απολαμβάνοντας έναν φαντασμαγορικό εσωτερικό διάκοσμο σταλαγμιτών και σταλακτιτών διαφόρων σχημάτων και αποχρώσεων.

Οι Σλοβένοι δεν θεωρούν εαυτούς Βαλκάνιους και ορθώς, διότι μετά τη Ρώμη ήταν πάντα στις παρυφές της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας του Γερμανικού Έθνους, απέφυγαν την τουρκική κατάκτηση, έμειναν πιστοί καθολικοί και από τον 17ο αιώνα και μέχρι την ανακάλυψη του Κράτους των Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων το 1918 ήταν επαρχία της Αυστροουγγρικής Αυτοκρατορίας, η οποία διαδέχθηκε την Αγία Ρωμαϊκή. Οι

Κροάτες όμως είχαν κατά το Μεσαίωνα ισχυρό βασίλειο, αναμειχθέντες τον 7ο αιώνα με Γερμανούς Οστρογόθους, τους οποίους βρήκαν εκεί. Θεωρούν εαυτούς ημι-Γερμανούς και πολέμησαν μαζί τους σε όλους τους ευρωπαϊκούς πολέμους. Η καθοριστικής σημασίας βοήθεια που η Γερμανία τους προσέφερε το 1991 κατά τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας ίσως οφείλεται και στο κοινό DNA, πράγμα που αποδεικνύει για άλλη μια φορά ότι η Ιστορία ποτέ δεν πεθαίνει.

Η Κροατία ήταν από τον 12ο αιώνα διαδοχικά τμήμα του ουγγρικού βασιλείου, κατόπιν και για 150 χρόνια της τουρκικής (χωρίς όμως να εγκατασταθεί ευτυχώς εκεί τουρκικός πληθυσμός) και από το 1700 μέχρι το 1918 επαρχία της Αυστροουγγρικής Αυτοκρατορίας. Σήμερα είναι ένα ευημερούν κράτος-μέλος της Ευρ. Ένωσης με ισχυρό τουριστικό ρεύμα.

Το ταξίδι τελείωσε στο Νις της Σερβίας, γενέτειρα πόλη του Μ. Κωνσταντίνου με ένα πέρασμα από το ωραίο Βελιγράδι. Ο γράφων θεωρεί τα Βαλκάνια μωσαϊκό εθνοτήτων που παράγουν περισσότερη Ιστορία από όση μπορούν να καταναλώσουν. Είναι γείτονες και φίλοι μας και οφείλουμε να τους γνωρίζουμε, όπως και αυτοί έρχονται μαζικά σε μας για τουρισμό. Συνιστώ εντόνως αυτό το ταξίδι, έχοντας υπόψιν ότι με τους λαούς αυτούς έχουμε κοινή Ιστορία και μοίρα.